

VN/3890/2023
VN/3890/2023-UM-26

8.4.2024

Muistio on valmisteltu yhteistyössä puolustusministeriön kanssa

Suomen osallistuminen Prosperity Guardian -operaatioon

Jemenistä käsin toimivien huthikapinallisten iskut Punaisenmeren laivaliikenteeseen ovat jatkuneet. Iskut loukkaavat vakavalla tavalla merenkulun vapautta ja turvallisuutta kansainvälisen kaupan näkökulmasta tärkeällä reitillä. Tammikuussa 2024 YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi päätöslauselman 2722 (2024), jossa tuomitaan huthien hyökkäykset kauppa-aluksiin, korostetaan kaikkien valtioiden alusten merenkulkuun liittyvien oikeuksien ja vapauksien merkitystä Punaisellaamerellä sekä otetaan huomioon jäsenvaltioiden oikeus kansainvälisen oikeuden mukaisesti puolustaa aluksiaan hyökkäyksiltä. Sekä Yhdysvallat liittolaisineen, että Euroopan unioni ovat käynnistäneet toimia merenkulun turvaamiseksi Punaisellaamerellä ja sen lähialueilla.

Tasavallan presidentin ja ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan yhteinen kokous keskusteli 8.3.2024 Suomen osallistumisesta kansainvälisiin kriisinhallintatoimiin Punaisellaamerellä. TP-UTVA linjasi, että Suomi osallistuu Prosperity Guardian -operaatioon enintään kahdella sotilaalla. Sotilaat tulevat toimimaan esikuntatehtävissä operaation johtoesikunnassa Bahrainissa ja operaation esikunta-aluksella 19.2.2025 saakka.

Valtioneuvosto on kuullut osallistumisesta eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa 20.3.2024 sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain (211/2006) 3 §:n 1 momentin viimeisen virkkeen mukaisesti (UTP 4/2024 vp). Ulkoasiainvaliokunta on lausunnossaan (UaVL 2/2024 vp) puoltanut TP-UTVA:n 8.3.2024 tekemää osallistumislinjausta ja esittänyt, että valtioneuvosto ottaa ulkoasiainvaliokunnan lausunnon huomioon.

Päätös Suomen osallistumisesta operaatioon tehdään sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain (211/2006) perusteella. Päätöksen sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 1 §:ssä tarkoitettuun kriisinhallintaan osallistumisesta tekee tasavallan presidentti valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 2 §:n 1 momentin nojalla.

Prosperity Guardian -operaation toiminta

Prosperity Guardian -operaatio perustettiin Yhdysvaltain johdolla 15.12.2023 vastauksena huthikapinallisten Punaisenmeren laivaliikenteeseen tekemiin iskuihin. Operaatio auttaa ylläpitämään turvallisuutta ja suojaamaan siviilialuksia ennen kaikkea sotilaallisesta läsnäolosta syntyvän pelotteen kautta ja viime kädessä torjumalla merellä uhkaavia tai käynnissä olevia hyökkäyksiä, jotka kohdistuvat kauppalaivoihin tai operaation puitteissa toimiviin aluksiin.

Operaation puitteissa siihen osallistuvat maat tekevät kansainvälistä yhteistyötä merenkulun turvaamiseksi alueella sekä voivat toteuttaa kansallisten päätösten

mukaisesti sotalaivoin partiointia Punaisellamerellä ja Adeninlahdella, turvata kauppalausten kulkua sekä tarvittaessa antaa sotilaallista apua kauppalaaluksille. Operaation puitteissa toimivat maat voivat käyttää voimaa vastatakseen merellä uhkaavaan tai käynnissä olevaan hyökkäykseen, joka kohdistuu kauppalaivaan tai operaation puitteissa toimiviin aluksiin.

Punainenmeri kuuluu Yhdysvaltain viidennen laivaston vastuualueeseen, jolla on toiminut vuodesta 2001 alkaen Yhdysvaltain johdolla 41 eri maan kauppamerenkulkua turvaava Combined Maritime Forces -kumppanuus (CMF). Prosperity Guardian -operaatio toimii CMF:n alaisuudessa.

Prosperity Guardian -operaatio on halukkaiden maiden yhteenliittymä, jolla ei ole erillistä yhteistä sotilaallista valtuutusta tai voimankäyttösääntöjä. Osallistuvat maat voivat kontribuoida operaatioon kansallisten painopisteidensä ja päätöstensä perusteella. Mahdolliset läsnäolon lisäksi toteutettavat toimet kuuluvat kunkin operaation puitteissa toimintaa harjoittavan maan kansallisten viranomaisten päätös- ja toimivaltaan.

Prosperity Guardian -operaatio toimii erillään Yhdysvaltain johtamasta koalitiosta, joka on tehnyt tammikuusta 2024 lähtien ohjuskuja Jemenin maaperällä sijaitseviin huthikohteisiin pyrkimyksenään heikentää huthien sotilaallista kykyä jatkaa iskujaan Punaisellamerellä.

Prosperity Guardian -operaatioon osallistuu yli 20 maata. EU-maista Ranska, Tanska, Alankomaat, Italia ja Espanja osallistuvat operaatioon. Muita osallistumisestaan tiedottaneita maita ovat Yhdysvaltain lisäksi Iso-Britannia, Norja, Kanada, Bahrain ja Seychellit.

Suomen osallistuminen

Osallistumalla operaatioon Suomi kantaa vastuutaan osana kansainvälisiä toimia, joilla pyritään kauppareittien turvaamiseen ja merellisen turvallisuuden vahvistamiseen Punaisellamerellä. Yhdysvallat on Suomelle keskeinen liittolainen sekä kumppani turvallisuuspolitiikassa ja puolustusyhteistyössä. Prosperity Guardian -operaatioon osallistuminen on keino osoittaa konkreettista tukea Yhdysvalloille sen toimissa Punaisenmeren laivaliikenteen turvaamiseksi.

Suomi osallistuu Prosperity Guardian -operaatioon enintään kahdella sotilaalla. Sotilaat tulevat toimimaan esikuntatehtävissä operaation johtoesikunnassa Bahrainissa ja operaation esikunta-aluksella 19.2.2025 saakka.

Operaation uhka-arvio

Huthien asejärjestelmien muodostama merellinen uhka Prosperity Guardian -operaation toiminta-alueella on sekä rahtialuksille että länsimaisille sotalaivoille ja niiden henkilöstölle korkea. Operaatioalueella toimivalla Prosperity Guardian -operaation esikunta-aluksella uhka operaation henkilöstölle on korkea. Prosperity Guardian -operaation esikunnassa Bahrainissa toimivaan henkilöstöön kohdistuva uhka on huomattavasti pienempi.

Osallistumisen kustannukset

Prosperity Guardian -operaation kansallisen osallistumisen kustannusarvio kahden sotilaan 12 kuukauden kustannuksista on 0,5 miljoonaa euroa. Tästä summasta ulkoministeriön momentilta 24.10.20 *Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot* katetaan 0,3 miljoonaa euroa (henkilöstömenot ja rotaatiokoulutus) jakautuen siten, että 0,2 miljoonaa euroa katetaan vuoden 2024 määrärahoista ja 0,1 miljoonaa euroa vuoden 2025 määrärahoista. Puolustusministeriön momentilta 27.30.20 *Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot* on tarkoitus kattaa

yhteensä 0,2 miljoonaa euroa (Suomen osaston perustaminen, ylläpito, kuljetukset, materiaali) vuosina 2024 ja 2025.

Ulkoministeriön momentilta (24.10.20) vuonna 2024 maksettavat kustannukset sisällytetään valtiovarainministeriölle 22.4.2024 annettavaan vuoden 2024 toiseen lisätalousarvioesitykseen. Puolustusministeriön momentille vuonna 2024 kohdistuvat osallistumiskustannukset voidaan kattaa nykyisten määrärahojen puitteissa. Vuoden 2025 osallistumiskustannukset huomioidaan vuoden 2025 talousarvioesityksessä.